

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, संलग्नीत व

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद.

२०१७-१८

राष्ट्रीय सेवा योजना

नियमित कार्यक्रम अहवाल

डॉ. एस. आर. टकले

प्राचार्य

प्रा. नितीन माळेगावकर

कार्यक्रमाधिकारी

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालयफुलंब्री ,

राष्ट्रीय सेवा योजना

२०१७१८-

'नियमित कार्यक्रम अहवाल'

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	घटक	पृष्ठ क्र.
१	कार्यक्रम तपशील	
२	कृतियुक्त फोटो	
३	वर्तमानपत्राने घेतलेली दखल	

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, संलग्नीत व
पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था, संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद.

राष्ट्रीय सेवा योजना

२०१७-१८

नियमित कार्यक्रम अहवाल

राष्ट्रीय सेवा योजने अंतर्गत विविध कार्यक्रम

**१. आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन व्यवस्थापन
प्रशिक्षण शिबीरात स्वयंसेवक सहभाग :-**

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे दि. ०१ जून ते १० जून २०१७
दरम्यान पार पडलेल्या आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन
व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबिरासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा
विद्यापीठाच्या औरंगाबाद जिल्हा समुहात महाविद्यालयाच्या सुर्यकांत दाभाडे
या स्वयंसेवकाने महाविद्यालयाचे प्रतिनिधित्व केले व हे आढान शिबीर
यशस्वीपणे पूर्ण केले.

**२. आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन व्यवस्थापन
प्रशिक्षण शिबीरात जिल्हा संघप्रमुख म्हणून जबाबदारी :-**

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे दि. ०१ जून ते १० जून २०१७
दरम्यान पार पडलेल्या आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन
व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबिरासाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा
विद्यापीठाच्या चारही जिल्ह्यांनी सहभाग नोंदविजला. शिबिरात

महाराष्ट्राच्या प्रत्येक विद्यापीठाच्या प्रत्येक जिल्ह्याचे ३० रा. से. यो. स्वयंसेवक व एक कार्यक्रम अधिकारी असे सहभागी झाले होते. या वेळी औरंगाबाद जिल्ह्याच्या ३० स्वयंसेवकांच्या टीम सोबत संघप्रमुख म्हणून रा. से. यो. चे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन पंढरीनाथ माळेगावकर यांनी जबाबदारी पार पाडली.

३. आंतरराष्ट्रीय योग दिन

दि. २१ जून २०१७ रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिनाच्या निमित्ताने महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाद्वारे सकाळी ६.०० वा. महाविद्यालयाच्या क्रीडांगणावर एक दिवसीय योग शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले हे प्रामुख्याने उपस्थित होते. या शिबिराचा लाभ घेण्यासाठी महाविद्यालयाचे व परिसरातील विद्यालयाचे विद्यार्थी, शिक्षक वर्ग व परिसरातील नागरीक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाच्या यशस्वितेसाठी क्रीडा संचालक डॉ. संदीप जगताप, राष्ट्रीय सेवा योजनाचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी परिश्रम घेतले.

४. कृषि दिन

दि. १ जुलै २०१७ रोजी कृषि दिन व वनमहोत्सवाच्या निमित्ताने शासन आदेशानुसार महाविद्यालयाच्या परिसरात महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले व संत सावता गुरुकुल चे मुख्याध्यापक श्री अप्पासाहेब चव्हाण यांच्या हस्ते १० वृक्षांची लागवड केली गेली. या वेळी

प्राचार्यांनी ७ जुलै २०१७ रोजी मौजे दरेगाव दरी येथे १०० रोपे महाविद्यालयाच्या रा. से. यो. च्या वतीने लावण्यात येतील असे मनोगत व्यक्त केले व हा कृषी दिन व वनमहोत्सव साजरा करण्यात आला.

५. रामेश्वर वाघोळा येथे निम्बोळी पेरणी

संस्थेच्या वतीने दरवर्षी रामेश्वर वाघोळा येथील डोंगरावर निम्बोळी पेरणीचा कार्यक्रम घेण्यात येतो. याही वर्षी २ जुलै २०१७ रोजी या कार्यक्रमात रा. से. यो. च्या वतीने ५ स्वयंसेवक, कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर व सेवक श्री जयराम जाधव यांनी वाघोळा येथे जाऊन निम्बोळी पेरणी कार्यक्रमात सहभाग घेतला.

६. वनमहोत्सवानिमित्त दरेगाव येथे वृक्षारोपन

दि. ७ जुलै २०१७ रोजी कृषी दिन व वनमहोत्सवानिमित्त दत्तक गाव दरेगाव दरी येथे रा. से. यो. च्या वतीने महाविद्यालयाच्या रोपवाटीके मध्येच तयार केलेली १०० रोपे दरेगाव दरी येथे नेऊन काही रोपे गावात लावली तर काही रोपे ही शेतकऱ्यांना वाटून त्यांना शेताच्या परिसरात त्याची लागवड करण्याचे सांगण्यात आले. या वेळी संस्थेचे सचिव श्री शामसुंदर नाईक व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले यांनी मार्गदर्शन केले.

७. रक्षाबंधन कार्यक्रम

फुलंब्री येथील आधार बालकाश्रम मध्ये दि. १२ ऑगस्ट २०१७ रोजी रा. से. यो. च्या वतीने रक्षाबंधनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला. यावेळी १८ उपस्थित विद्यार्थ्यांना मिठाई देऊन त्यांचे तोंड गोड करण्यात आले.

८. स्वच्छता - शपथ

दि. १२ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने सामाजिकशास्त्राचे अध्यक्षता व प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले यांच्या उपस्थितीत शासनाच्या आदेशानुसार स्वयंसेवक, विद्यार्थी व प्राध्यापक वर्ग यांच्या कडून "मी घाण करणार नाही व करू देणार नाही, मी परिसर स्वच्छ राखण्याच्या प्रयत्न करेन" अशा आशयाची शपथ घेण्यात आली.

९. स्वच्छता - श्रमदान

दि. १४ ऑगस्ट २०१७ रोजी स्वातंत्र्य दिनाच्या निमित्ताने पूर्वसंध्येला महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी श्रमदान करून परिसर स्वच्छ केला.

१०. राज्यस्तरीय मोफत महाआरोग्य शिबीरात रूग्णसेवा.

दि. १७ ऑगस्ट २०१७ रोजी महाविद्यालयात पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष व महाराष्ट्र विधानसभा अध्यक्ष मा. ना. हरिभाऊ बागडे (नाना) यांच्या वाढदिवसानिमित्त राज्यस्तरिय मोफत महाआरोग्य शिबीराचे आयोजन करण्यात आले होते. सदर शिबीरात

राज्यभरातून दहा हजाराच्या जवळपास रूग्ण तपासणी केली गेली. या वेळी मोठ्या संख्येने स्वयंसेवकाची गरज असते, राष्ट्रीय सेवा योजने विभागाने ती गरज ओळखून शिबीरात येणा-या रूग्णांसाठी व रूग्णांना आवश्यक ती सेवा पुरविण्याचे निश्चित करून स्वयंसेवकांना तशा सुचना दिल्या. यावेळी कार्यक्रमाधिकारी प्रा.नितीन माळेगावकर यांनी व ६८ स्वयंसेवकांनी पुर्ण दिवस श्रमदान केले. शिबिरात रूग्ण तपासणी कक्ष तयार करण्यापासून, रूग्ण नोंदणी करणे, त्यांची लाईन लावणे, रूग्णांना व डॉक्टरांना नाष्टा व पिण्याचे पाणी पुरविणे, रूग्णांना तपासणी कक्ष शोधून देणे तसेच वयोवृद्ध रूग्णांना हाताला धरून प्रसंगी उचलून घेऊन ने आण करण्याचे काम स्वयंसेवकांनी कार्यक्रमाधिकारी प्रा.नितीन माळेगावकर व प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले यांच्या मार्गदर्शनखाली केले.

११. SRD/NRD संचलन पूर्व निवड चाचणीत सहभाग

दि. ०७ सप्टेंबर २०१७, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठात झालेल्या SRD/NRD संचालन पूर्व निवड चाचणीत महाविद्यालयाच्या रा. से. यो. च्या सहा स्वयंसेवकांनी सहभाग नोंदविला.

१२. स्वच्छता - श्रमदान

दि. २३ सप्टेंबर २०१७ रोजी रा. से. यो. दिनाच्या निमित्ताने पूर्वसंध्येला महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी श्रमदान करून परिसर स्वच्छ केला.

१३. रा. से. यो. दिन २४ सप्टेंबर २०१७

महाविद्यालयात दि. २४ सप्टेंबर २०१७ रोजी रा. से. यो. दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी गट समन्वयक डॉ. डी. एफ. पाथ्रीकर, श्री सचिन ढाले यांनी रा. से. यो. चा विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले व आव्हान शिबीर पूर्ण केलेल्या काही स्वयंसेवकांनी विद्यार्थ्यांना आव्हानाची लाईफ सेव्हिंग प्रात्यक्षिके करून दाखविली. यावेळी कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी देखील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

१४. स्वच्छता - श्रमदान

दि. ६ ऑक्टोबर २०१७ रोजी रा. से. यो. वतीने महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी श्रमदान करून परिसर स्वच्छ केला.

१५. विभागीय कार्यक्रमाधिकारी कार्यशाळा

दि. ५ ऑक्टोबर २०१७ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठात पार पडलेल्या विभागीय कार्यक्रमाधिकारी कार्यशाळेस महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी सहभाग नोंदविला.

१६. एड्स दिन

दि. १ डिसेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने जागतिक एड्स दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी ग्रामीण रूग्णालयात फुलंब्री येथील कर्मचाऱ्यांनी महाविद्यालयात एक

पोस्टर प्रदर्शन लावले होते. यावेळी त्यांनी उपस्थित शाळा व महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांना एड्स या आजाराची माहिती, कारणे, उपाय, काळजी, लक्षणे, निरोधचा वापर या सर्व विषयावर माहिती देण्यात आली.

१७. नेहरू युवा केंद्राची तालुका स्तरीय देश भक्ती व राष्ट्र निर्माण वकृत्व स्पर्धा

दि. १६ डिसेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयात तालुका स्तरीय वकृत्व स्पर्धा घेण्यात आली. या तालुका स्तरीय स्वच्छता मित्र वकृत्व स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीने १० विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला. या स्पर्धेत स्वयंसेविक मृणाली मनोरकर या विद्यार्थिनीने प्रथम क्रमांक पटकाविला, तर लक्ष्मीकांत ठेपले या विद्यार्थ्याने द्वितीय क्रमांक पटकाविला.

१८. स्वामी विवेकानंद जयंती

महाविद्यालयात रा. से. यो. च्या वतीने दिनांक १२ जानेवारी २०१८ रोजी स्वामी विवेकानंद जयंती युवा दिन म्हणून साजरी करण्यात आली. यावेळी प्रा. डॉ. संजीवकुमार पांचाळ यांनी उपस्थित विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

१९. नामविस्तार दिन

महाविद्यालयात रा. से. यो. च्या वतीने नामविस्तार दिन साजरा करण्यात आला. यावेळी प्रा. विजय पांडे यांनी उपस्थित विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

२०. रा. से. यो. चे जिल्हा युवा नेतृत्व विकास शिबीर स्वयंसेवकांचा सहभाग.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विभागाच्या वतीने दि. १६ ते २० जानेवारी २०१८ दरम्यान ५ दिवशीय जिल्हा युवा नेतृत्व शिबिराचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विभाग विद्यापीठ परिसर येथे करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयाच्या गजानन भोकरे व लक्ष्मण हावळे या २ स्वयंसेवकांनी सहभाग नोंदविला.

२१. रा. से. यो. चे जिल्हा युवा नेतृत्व विकास शिबीर

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विभागाच्या वतीने दि. १६ ते २० जानेवारी २०१८ दरम्यान ५ दिवशीय जिल्हा युवा नेतृत्व शिबिराचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विभाग विद्यापीठ परिसर येथे करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयाचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी ५ पेकी ३ दिवस सहकार्यक्रमाधिकारी म्हणून काम पाहिले.

२२. पुणे येथे राज्यस्तरीय शिबिरात सहभाग

पुणे येथे दि. १८ जानेवारी २०१८ रोजी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या एक दिवशीय राज्यस्तरीय शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयाच्या राजु खरात व गजानन धनावत या २ स्वयंसेवकांनी सहभाग नोंदविला.

**२३. आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन व्यवस्थापन
प्रशिक्षण रंगीत तालीम:-**

दि. ३१ जानेवारी २०१८ रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे दि. ०१ जून ते १० जून २०१७ दरम्यान पार पडलेल्या राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या आढान - चान्सलर्स ब्रिगेड - आपत्कालीन व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबिरात प्रस्तुत विद्यापीठाच्या चार जिल्हयातील सहभागी झालेल्या स्वयंसेवकांच्या व संघप्रमुखांच्या एक दिवसीय रगीत तालीम शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयाचे कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर हे सहभागी झाले होते.

**२४. गोंदिया जिल्ह्यात केशोरी येथे राज्यस्तरीय शिबिरात
सहभाग**

गोंदिया जिल्ह्यातील केशोरी येथे दि. १ ते ८ फेब्रुवारी २०१८ दरम्यान राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या ८ दिवशीय राज्यस्तरीय शिबिराचे आयोजन करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयाच्या लक्ष्मीकांत ठेपळे व शुभम नाईक या २ स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला.

२५. संत गाडगे महाराज जयंती २३ फेब्रुवारी २०१८

दि. २३ फेब्रुवारी २०१८ रोजी महाविद्यालयात संत गाडगे महाराज जयंती निमित्त राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने संत गाडगे महाराज

यांच्या स्मृतीचे पुजन करून त्यांना अभिवादन करून त्यांची जयंती साजरी करण्यात आली.

कार्यक्रमाधिकारी

प्रा. नितीन माळेगावकर

प्राचार्य

डॉ. एस. आर. टकले

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, संलग्नीत व

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद.

२०१७-१८

राष्ट्रीय सेवा योजना

विषेश शिबीर अहवाल

शिबीर स्थळ

मौजे दरेगाव दरी, ता. फुलंब्री

दि. २० ते २६ डिसेंबर २०१७

डॉ. एस. आर. टकले

प्राचार्य

प्रा. नितीन माळेगावकर

कार्यक्रमाधिकारी

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालयफुलंब्री ,

राष्ट्रीय सेवा योजना

२०१७-१८

विशेष शिबीर

दि. २० ते २६ डिसेंबर २०१७

वार्षिक अहवाल

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	घटक	पृष्ठ क्र.
१	कार्यक्रम तपशील	
२	कृतियुक्त फोटो	
३	वर्तमानपत्राने घेतलेली दखल	
४	शिबिराची कार्यक्रमपत्रिका	
५	सरपंचाचे प्रमाणपत्र	

अ.क्र.	घटक	पृष्ठ क्र.
१	शिबिरपूर्व गावभेट	
२	आगमण	
३	उदघाटन	
४	योगप्राणायाम व शारिरीक कसरती	
५	नाविन्यपूर्ण उपक्रम	
६	श्रमदान सत्र	
७	बौद्धिक सत्र	
८	व्याख्यान सत्र	
९	सांस्कृतिक कार्यक्रम	
१०	शिबीर समारोप	

शिविराची ठळक वैशिष्ट्ये

१. शिवीर पूर्ण सात दिवसांचे व्हावे याकरिता सर्व स्वयंसेवक आदल्या दिवशी शिवीरस्थळी मुक्कामी गेले
२. शिवीर कालावधीत सार्वजनिक सुट्यांचा वापर करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान टाळले.
३. शिविरात ग्रामस्थ व स्वयंसेवकांना संबोधित करण्यासाठी संस्थेचे अध्यक्ष व विधानसभा अध्यक्ष मा. श्री. हरिभाऊ बागडे हे आले होते.
४. गावाची प्राथमिक निकड म्हणून शिविरात स्वच्छतेच्या सहित ग्राम निर्माण(रस्ते बांधणी) उपक्रमावर भर दिला.
५. शिविरातील श्रमदान व व्याख्यान सत्रात ग्रामस्थांचा हिरीरीने सहभाग.
६. शिविरात विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले.

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय

फुलंब्री, ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद.

राष्ट्रीय सेवा योजना

२०१७-२०१८

विशेष शिबीर

दि. २० ते २६ डिसेंबर २०१७

वार्षिक अहवाल

दि. १९/१२/२०१७ ते २६/१२/२०१७ या कालावधीत मौजे दरेगाव दरी, ता. फुलंब्री, येथे संपन्न झाले. या शिबिरात झालेल्या उपक्रमांविषयी

१. शिबीरापूर्व गावभेट

सदर मौजे दरेगाव दरी हे गाव प्रस्तुत महाविद्यालयचे २०१६-२०१७ पासून दत्तकग्राम आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ या वर्षी पुढील ३ वर्षांकरिता जिल्हा परिषद, औरंगाबाद यांच्या निर्देशानुसार हागणदारी मुक्त गाव करण्याच्या हेतूने स्वच्छतेसाठी युवा या ब्रिदवाक्यखाली महाविद्यालयापासून जळगाव रोड पासून सुमारे चार किलोमिटर अंतरावर असलेले दरेगाव दरी येथे विशेष सात दिवसीय शिबिर २०१६-१७ साली घेण्यात आले व पुढील तीन वर्षात सोडविण्यासाठीचा हागणदारी मुक्तीचा प्रश्न हा महाविद्यालयाच्या रासेयो विभागाच्या स्वयंसेवकानी पहिल्याच वर्षी विक्रमी शौच्छ खड्डे खोदून पहिल्याच वर्षी हा प्रश्न सोडविला.

शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ च्या शिबीराच्या आयोजना संदर्भात दि. १२ डिसेंबर २०१७ रोजी सकाळी ८.३० वाजता मौजे दरेगाव दरी येथे शिबीरापूर्व गावभेटीचे म्हणजेच ग्रामस्थांसोबत बैठकीचे आयोजन करण्यात आले. या बैठकीत सर्व ग्रामस्थांनी व्यक्त केलेल्या मनोगतानुसार हागणदारी प्रश्न आता पूर्णपणे मिटला असून रासेयोने गावासाठी स्मशानभुमीला जाणारा रस्ता तयार करून द्यावा

यावर सर्वांचे एकमत झाले, करीता महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले व गावचे सरपंच श्रीमती शोभाताई मालोदे यांच्या संमती नुसार शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ च्या शिबीरात गावाची प्राथमिक निकड म्हणून स्मशानभूमीला जाणारा रस्ता, ग्राम स्वच्छता व विविध सामाजिक प्रश्नावर जनजागृती या विषयावर भर देण्याचे ठरवल्या गेले.

त्यानंतर कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी परत दि. १५/१२/२०१७ रोजी मौजे. दरेगाव दरी गावास भेट देऊन शिबिराची निवास व्यवस्था, कार्यक्रमाचे ठिकाण इत्यादी बाबी निश्चित केल्या. त्यासाठी दि. १६/१२/२०१७ रोजी स्वयंसेवकाचे शिबिरपूर्व प्रशिक्षण घेण्यात आले. यावेळी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

२. आगमण

शिबीर पूर्ण सात दिवसाचे होण्यासाठी एक दिवस आगोदर म्हणजे दिनांक १९ डिसेंबर २०१७ रोजी दरेगाव (दरी) गावात स्वयंसेवक मुक्कामी गेले व दुसऱ्या दिवशीच्या कार्यक्रमासाठी आवश्यक सर्व सुविधांचे व्यवस्थापन केले.

३. उद्घाटन

दिनांक २० डिसेंबर २०१७ रोजी सकाळी ९.३० वा. शिबिराचे उद्घाटन ठेवण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी उद्घाटक म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजनेचे जिल्हा समन्वयक प्रा. डॉ. टी. आर. पाटील यांच्या हस्ते झाले. यावेळेस त्यांनी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्त्व उपस्थितांना पटवून सांगितले व राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या माध्यमातून एक शुभ कार्याने विद्यार्थ्यांच्या सामाजिक जीवनाची सुरुवात होते. चांगल्या संस्काराची आणि जीवनमुल्यांची प्रेरणा होते असे प्रतिपादन त्यांनी केले. यावेळी प्रमुख उपस्थिती म्हणून दरेगाव दरी येथील सरपंच सौ. शोभाताई बाजीराव मालोदे उपस्थित होत्या. उद्घाटन समारंभाच्या

अध्यक्षस्थानी इंद्रराज महाविद्यालय, सिल्लोड येथील प्राचार्य डॉ. एस. टी. सांगळे होते. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात गावकऱ्यांकडून विद्यार्थ्यांना सात दिवसीय शिबिरासाठी त्याच्या सहभागाची अपेक्षा केली. तसे शाश्वत शेती व गावाचा विकास करावयाचा असेल तर गावाने एकत्र येऊन कामे केली पाहिजे व मुलांना चांगले शिक्षण मिळावे यासाठी ध्यास धरला पाहिजे. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले, उपप्राचार्य डॉ. कल्याणकर पी. एम. व प्राध्यापक वृंद उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी केले. उद्घाटन प्रसंगी ग्रामस्थ तसेच महिला वर्ग उपस्थित होता. उपस्थितांचे आभार प्रा. संजीवकुमार पांचाळ यांनी मानले.

४. योग-प्राणायाम व शारीरिक कसरती

शिबिरात दररोज सकाळी योग-प्राणायाम व शारीरिक कसरती सत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. यात महाविद्यालयातील कार्यक्रमाधिकारी व एन.एस.एस. प्रतिनिधी यांनी पहाटे ६.०० ते ७.०० या वेळेत योग, सुर्यनमस्कार, विविध आसणे जसे सर्वांगासन, चक्रासन, वज्रासन इत्यादी प्रकार शिकविले.

५. शिबिरातील नाविन्यपूर्ण उपक्रम

१. हगणदारी मुक्तीसाठी गांधीगीरी:- शिबिराचे ब्रिदवाक्य स्वच्छतेसाठी युवा असल्याकारणास्तव गावकऱ्यांना उघड्यावर शौचालयाला प्रतिबंध करण्यात आला व उघड्यावर शौचाला जाणाऱ्या गांधीगीरीच्या माध्यमातून लोकांचे मन परिवर्तन करण्याचा प्रयत्न प्रयत्न केला. तसेच उघड्यावर संडासाला बसणाऱ्यांना प्रतिबंधक घालण्यासाठी स्वयंसेवकांनी दररोज सकाळी ५ ते ५.४५ या वेळेस अशा ठिकाणी जाऊन ढोल वाजवून स्वागत करून उघड्यावर शौच करणाऱ्या व्यक्तीला मनाई करून त्याचे फुल देऊन स्वागत केले.

२. **जनजागृतीसाठी प्रभात फेरी:-** लोकांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटावे व जास्तीत जास्त गावकऱ्यांनी शौचालयाचा वापर करावा या उद्देशाने गावात स्वयंसेवकांनी प्रभात फेरी काढली व किती ग्रामस्थ शौचालयाचा वापर करतात याबद्दल माहिती गोळा करण्यात आली. साधारणतः किती शौचालयाची आवश्यकता आहे हे निरीक्षणावरून ठरविण्यात आले.

३. **भजन किर्तनातून स्वच्छतेचा संदेश:-** गावातील लोकांना उघड्यावर संडासला बसू नये यासाठी सर्व विद्यार्थ्यांनी गावातील सर्व लोकांना विठ्ठल रूख्मीनी समाज मंदिरासमोर भजन करून स्वच्छतेचा संदेश आपल्या भजनातून दिला व प्रत्येक घरी जाऊन लोकांना स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून सांगितले.

६. श्रमदान

शिबिरात दरारोज सकाळी ८.०० ते १२.३० या वेळेत श्रमदान घेण्यात आले. यात पुढील कामे करण्यात आली.

१. **गावाची व सार्वजनिक ठिकाणांची सफाई:-** शिबिराच्या पहिल्या व उद्घाटन समारंभाच्या प्रसंगी स्वयंसेवकांनी गावातील सार्वजनिक ठिकानावरील व निवासाच्या ठिकानाची साफ सफाई केली. समाज मंदिराभोवतालचा परिसर स्वच्छ केला. गावातील सार्वजनिक ठिकाणे, शासकीय कार्यलये व शाळेचा आजुबाजुचा परिसर स्वच्छ केला व रस्त्याच्या आजुबाजुला जमा झालेला कचरा गोळा करून त्याची व्यवस्थित विल्हेवाट लावण्यात आली.

२. **नादुरूस्त नाल्यातील गाळ व कचरा साफ-सफाई:-** सांडपाण्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी ओपन ड्रेनेज लाईन आहे. परंतु सततच्या वापरामुळे त्यात केरकचरा जाऊन बंद झाल्यामुळे सांडपाणी रस्त्यावरून वाहत असे. नादुरूस्त नाला दुरूस्त करून त्यातील केरकचरा स्वयंसेवकांनी साफ केला.

३. **स्मशानभूमीसाठी रस्ता:-** मौजे दरेगाव दरी येथे शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ च्या शिबिराच्या संदर्भात दिनांक १२ डिसेंबर २०१७ रोजी घेतल्या गेलेल्या शिबिरपूर्व गावभेटीत म्हणजेच ग्रामस्थांसोबतच्या बैठकीत सर्व ग्रामस्थांच्या विचारविनिमयानुसार ठरल्याप्रमाणे व गत वर्षाच्या शिबिरातील श्रमदानातून हागणदारीचा प्रश्न आता पूर्णपणे मिटलेला आहे म्हणून चालु वर्षी रासेयाने गावासाठी स्मशानभूमीला जाणारा रस्ता तयार करून द्यायचा आहे, करिता महाविद्यालयाने ठरल्याप्रमाणे शिबिरात उद्घाटनानंतर दररोज सकाळी ८.०० ते १२.३० या वेळेत श्रमदान करून उद्घाटनानंतर शिबिराच्या दुसऱ्या दिवशी करावयाचा सर्व रस्ता आखुन घेतला व पूर्ण रस्त्याच्या दोन्ही बाजूने मुरूम खोदून रस्त्याच्या दोन्ही बाजूच्या कडा तयार करून घेतल्या. शिबिराच्या तिसऱ्या दिवशी अर्ध्या रस्त्यावर मुरूम अंधरण्यात आला. शिबिराच्या चौथ्या दिवशी राहिलेल्या अर्ध्या रस्त्यावर मुरूम अंधरण्यात आला. त्यामुळे थोडासा पातळ परंतु पूर्ण रस्ता तयार झाला. शिबिराच्या पाचव्या दिवशी पूर्ण रस्त्यावर परत एकदा मुरूम अंधरूण जाडजूड रस्ता तयार करण्यात आला, व स्मशानभूमीतील वाढलेले गवत व झड्डूपे काढून तयार केलेल्या रस्त्याच्या दोन्ही बाजूने वृक्षारोपनासाठी खडे खोदण्यात आले. शिबिराच्या सहाव्या दिवशी पूर्ण गावातील रस्ते झाडून स्वच्छ करण्यात आले. नाल्यांमधला गाळ, कचरा व घाण काढून सांडपाणी वाहून जाण्यासाठी नाल्या मोकळ्या करण्यात आल्या. तसेच गावातील मोकळ्या जागेवर जमा झालेले गवत, काडी कचरा पूर्णपणे साफ केला गेला. शिबिराच्या सातव्या दिवशी गावाच्या मध्यवर्ती ठिकाणी असलेल्या व शिबिराचा मुक्काम ज्या ठिकाणी आहे त्या विठ्ठल रूखिमणी मंदिराच्या बाजूला एक मोठ्या पडक्या वाड्याच्या विस्तीर्ण अशा मोकळ्या जागेचा भविष्यात गावातील लग्न कार्य, समारंभ, किर्तन किंवा एखादा सामुहिक सार्वजनिक कार्यक्रम पार पाडण्यासाठी वापर व्हावा या दृष्टिने त्या वाड्याच्या भिंती पाडून ती जागा एक समान करण्यात आली.

७. बौद्धिक सत्र

विद्यार्थ्यांच्या विविध कला गुणांचा विकास व्हावा व विद्यार्थ्यांचे व्यक्तीमत्व बहरावे या कल्पनेतून विद्यार्थीमुख बौद्धिक सत्रांचे आयोजन करण्यात आले होते. शिबिरात दररोज दुपारी ३ ते ४.३० या वेळेत बौद्धिक सत्र ठेवण्यात आले होते.

१. दिनांक २१ डिसेंबर २०१७:- रोजी बौद्धिक सत्रात राजकारणातील युवकांची भुमिका या विषयावर महाविद्यालयातील राज्यशास्त्र विभागातील विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. रामकिशन लोमटे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. प्रा. डॉ. संदीप जगताप यांनी अध्यक्षीय समारोपात विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

२. दिनांक २२ डिसेंबर २०१७:- रोजी च्या बौद्धिक सत्राचा विषय हा आनंद हा यशस्वी जीवनाची सुत्रे हा होता. या विषयावर श्री कचरू गरसोळे यांनी मार्गदर्शन केले. यावेळी प्रा. डॉ. संदीप जगताप व महाविद्यालयातील वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. महेश थोरात यांनी देखील उपस्थितांना या विषयावर मार्गदर्शन केले. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे इतिहास विभाग प्रमुख प्रा. विजय पांडे यांची उपस्थिती होती. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय समारोपात उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

३. दिनांक २३ डिसेंबर २०१७:- रोजी मन व भारतीय संत या विषयावर महाविद्यालयातील मराठी विभाग प्रमुख डॉ. राजश्री पवार यांनी उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. याप्रसंगी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी देखील उपस्थितांना या विषयावर मार्गदर्शन केले. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे हिंदी विभागाचे प्राध्यापक डॉ. सुरेश मुंढे यांची उपस्थिती होती. त्यांनीही आपल्या अध्यक्षीय समारोपात उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

४. दिनांक २४ डिसेंबर २०१७:- या रासेयोतुन व्यक्तिमत्व विकास या विषयावर महाविद्यालयातील राज्यशास्त्र विभागाचे प्राध्यापक श्री बाबासाहेब लहाने यांनी उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे वाणिज्य विभागचे प्राध्यापक प्रा. नितीन माळेगावर यांची उपस्थिती होती. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय समारोपात उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

५. दिनांक २५ डिसेंबर २०१७:- रासेयोच्या माजी स्वयंसेवकांचा मेळावा आयोजित करण्यात आला होता यावेळी उपस्थित सर्व माजी स्वयंसेवकांनी उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. तसेच कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी ही स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. याप्रसंगी अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयातील डॉ. मंजुषा नळगीरकर यांची उपस्थिती होती. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय समारोपात उपस्थित स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

८. व्याख्यान सत्र

शिविरात सायंकाळी ७ ते ९ यावेळेत व्याख्यान सत्र ठेवण्यात आले होते. यामाध्यमातून ग्रामस्थांना व स्वयंसेवकांना ग्रामीण जीवनाशी निगडीत विविध विषयावर समाजातील तज्ज्ञ व्यक्तींचे मार्गदर्शनपर विचार एकण्याची संधी निर्माण करण्यात आली.

१. पशुधनाची निगा

दिनांक २० डिसेंबर २०१७ रोजी फुलंब्री येथील पशुधन विकास अधिकारी, श्री बी. जी. तुपकर यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. श्री बी. जी. तुपकर यांनी त्यांच्या पशुधनाची निगा या विषयावरच्या व्याख्यानात पशुधनावर पडणारे विविध आजार त्यांचा योग्य आहार, त्यांचे प्रजनन, प्रजनन काळात घ्यावयाची काळजी, त्यांच्यासाठी पशुधनाच्या आरोग्य केंद्रात उपलब्ध

सोयी सुविधा, पशुधनावर केले जाणारे विविध उपचार या सर्व मुद्यांवर प्रकाश टाकत शेतऱ्यांच्या विविध शंकाकूशंकांचे समाधान केले. याप्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे वाणिज्य विभाग प्रमुख डॉ. महेश थोरात यांची उपस्थिती लाभली. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय समारोपात शेतकऱ्यांना पैसा हाताशी बाळगून ठेवण्याचा सल्ला दिला. तसेच उधारी बी-बीयाणे व खते खरेदी केल्यास व्यापारी वर्ग कशाप्रकारे शेतकऱ्यांना लुटतात हे सांगून पुढील वर्षीच्या बी-बीयाणांची, खतांसाठी पैशाची तजवीज अगोदरच करून ठेवावी. तसेच मुलांना कामाची व अभ्यासाची सवय लावावी व शेतकऱ्यांनी पिकांची निवड ही विचारपूर्वक करावी असेही सांगितले.

२. रेशीम उद्योग:- दिनांक २१ डिसेंबर २०१७ रोजी सायंकाळच्या व्याख्यानात सत्रात डोंगरगाव (कवाड) येथील प्रगतीशील रेशीम उद्योग शेतकरी श्री आबासाहेब डकले यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन केले होते. त्यांनी त्यांच्या व्याख्यानात रेशीम उद्योगातील सर्व बारकावे. त्याच्या तांत्रिक बाबी, कच्च्या मालाचा भाव, कच्च्या माल मिळण्याचे ठिकाण, रेशीम उद्योग टाकण्यासाठी लागणारी जागा, तिचे आकारमान, त्यासाठी आवश्यक असणारे मनुष्यबळ, रेशीमच्या आळ्यांचे खाद्य, त्यांचे आजार, त्यांचा कालावधी, रेशीम कोष काढून घ्यायची प्रक्रिया, कोष कोठे विकायचे ती बाजारपेठ तसेच शासनाचे अनुदान, त्याचा कालावधी या सर्व बाबींना विस्तृतपणे समाजवून सांगितले, तर जर एखादा शेतकरी रेशीम शेती उद्योग करणार असल्यास सर्वतोपरी मदत करण्याचे आश्वासन त्यांनी दिले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभागाचे प्राध्यापक व उपप्राचार्य डॉ. पांडुरंग कल्याणकर उपस्थित होते. त्यांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणात रेशीम उद्योगात जगातील भारताचा क्रमांक व भारतात देखील महाराष्ट्राचा कितवा क्रमांक लागतो हे सांगून

सांख्यिकीच्या आधाराने रेशीम उद्योग शेतकऱ्यांना आर्थिक विवंचनेतून बाहेर काढू शकतो हे पटवून सांगितले.

३. सर्वांगिण ग्रामीण विकास:- दिनांक २२ डिसेंबर २०१७ रोजी ग्रामीण विकासावर एन. जी. ओ. च्या माध्यमातून उल्लेखनिय कार्य केलेल्या डॉ. सुहास आजगावकर यांचे सर्वांगिण ग्रामविकास या विषयावर आयोजन करण्यात आले होते. डॉ. आजगावकर यांनी ग्राम विकसित करण्यासाठी सर्व गावकऱ्यांनी मिळून झटले पाहिजे हे सांगून गावासाठी शासनाच्या व एन. जी. ओ. च्या विविध योजना समजावून सांगितल्या. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे हिंदी विभाग प्रमुख व एक आधुनिक शेतकरी असलेले डॉ. दत्तात्रय येडले हे उपस्थित होते. त्यांनी देखील ग्रामीण विकासाच्या योजनांसोबतच शेतीसाठी कृषी विभागाच्या व महाराष्ट्र शासनाच्या योजना तसेच विविध बँकाच्या शेती व शेतकरी यांच्यासाठीच्या विविध कर्ज योजना व त्यांना लागणाऱ्या आवश्यक बाबी त्यांनी उपस्थित ग्रामस्थांना आपल्या अध्यक्षीय भाषणात समजावून सांगितल्या.

४. महिला सबलीकरण:- दिनांक २३ डिसेंबर २०१७ रोजी प्रस्तुत महाविद्यालयाच्या मराठी विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. राजश्री पवार यांचे महिला सबलीकरण या विषयावरील व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. डॉ. पवार यांनी उपस्थित ग्रामस्थांना उद्देशून सांगितले की, घरातील मुलींना ही मुलांप्रमाणेच समान वागणूक दिली पाहिजे. मुल या अबाल नसून पुरुषांपेक्षाही जास्त कणखर व समर्थशाली असतात. महिलांनी कुठेही स्वतःला कमी लेखले नाही पाहिजे. या कार्यक्रमाला प्रस्तुत महाविद्यालयातील मराठी विभागाचे प्राध्यापक व सांस्कृतिक विभाग प्रमुख डॉ. संजीवकुमार पांचाळ हे अध्यक्ष म्हणून लाभले. त्यांनी देखील प्राचीन काळातील विख्यात स्त्रियांचे दाखले देऊन स्त्री ही सबलाच हो असे सांगितले. त्यांनी संत वचनांच्या आधारे स्त्री ला पुरुषांप्रमाणेच एक अधिकार व न्याय मिळाला पाहिजे हे पटवून दिले.

५. **बंदिस्त शेळी पालन:-** दिनांक २४ डिसेंबर २०१७ रोजी पाल येथे बंदिस्त शेळी पालनाचा व्यवसाय करणारे श्री रवि राजपूत यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यांना आपल्या भाषणात बंदिस्त शेळीपालन व खुल शेळी पालन या दोन्हीही प्रकारात फायदे, तोटे, निगा, संधी, धोक, बाजारपेठ, उत्पन्न, खर्च, अनुदान योजना या सर्वच बाबी बारकाव्यांसह श्री बाजीराव मालोदे उपस्थित होते.

६. **महिला आरोग्य:-** दिनांक २४ डिसेंबर २०१७ रोजी श्री रवि राजपूत यांच्या व्याख्यानांतर प्रस्तुत महाविद्यालयातील समाजशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. मंजुषा नळगीरकर यांचे महिला आरोग्य या विषयावर व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. गावातील सर्व महिलांना आगोदरच व्याख्यानाची कल्पना देण्यात आली होती. श्री राजपूत यांनी व्याख्यान झाल्यानंतर लगेचच मंदिराच्या प्रशस्त हॉलमध्ये सर्व महिलांना व मुलींना एकत्र बसवून महिलांचे खाजगी आरोग्य व स्वतःची निगा या विषयावर विस्तृत असे मार्गदर्शन प्रा. डॉ. मंजुषा नळगीरकर यांनी केले.

७. **लोकसहभागातून ग्रामीण विकास:-** दिनांक २५ डिसेंबर २०१७ लोक सहभागातून ग्रामीण विकास याविषयावर विधानसभा अध्यक्ष मा. ना. हरिभाऊ बागडे (नाना) यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन केले होते. यावेळी त्यांनी त्यांच्या खुमासदार शैलीत ग्रामविकास करतांना समाज एकत्र नाही आला तर कशी फसगत होते हे सांगितले. यावेळी फुलंब्री शहराचे पहिले नगराध्यक्ष श्री सुहासभाऊ शिरसाठ व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सुभाष टकले उपस्थित होते. प्रास्ताविक कार्यक्रमाधिकारी प्रा. नितीन माळेगावकर यांनी केले.

९. सांस्कृतिक कार्यक्रम

गावकऱ्यांचे मनोरंजनातून उद्बोधन व्हावे या दृष्टिने शिबिरात अनेक सांस्कृतिक कार्यक्रमाचे आयोजन ९.३० ते १०.३० करण्यात आले.

१. दिनांक २० डिसेंबर २०१७ रोजी गावकऱ्यांचा व शिबिरार्थींचा संवाद घडवून आणला.

२. दिनांक २१ डिसेंबर २०१७ रोजी जि. प. प्रा. शाळा दरेगाव येथील लहान मुलांचा सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर करण्यात आला.

३. दिनांक २३ डिसेंबर २०१७ रोजी महाविद्यालयीन स्वयंसेवकांनी प्रबोधनपर नाटीका सादर केली.

४. दिनांक २४ डिसेंबर २०१७ रोजी श्री बी. एस. पुजारी यांच्या गणेश कला मंच तर्फे १.० तासाचा भारूड या कला प्रकारातून समाज प्रबोधन हा सांस्कृतिक कार्यक्रमाच सादरीकरण करण्यात आले, यात महाविद्यालयाचा श्री ऋषिकेष पंडित याने तबला वादक म्हणून भूमिका पार पाडली.

१०. शिबीर समारोप

दिनांक २६ डिसेंबर २०१७ रोजी दुपारी २ ते ५ या वेळेत शिबिराचा समारोप झाला. यावेळी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबादच्या वतीने राष्ट्रीय सेवा योजनेचे जिल्हा समन्वयक प्रा. डॉ. संजय सांभाळकर हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. यावेळी मार्गदर्शन करतांना ते म्हणाले की राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या या शिबिरामधून युवकांना आपल्या सुप्त गुणांची ओळख होते. यातूनच पुढे जाऊन त्यांना आपल्या भवितव्याची दिशा निश्चित करण्यात मदत होते. या समारोप समारंभास उपस्थित दुसरे प्रमुख पाहुणे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद, राष्ट्रीय सेवा योजना

कार्यक्रमाधिकारी व विद्यापीठातील वाणिज्य विभागाचे प्राध्यापक डॉ. विलास इप्पर हे होते. डॉ. विलास इप्पर हे आपल्या भाषणात म्हणाले की, भारतीय संस्कृती ही संत परंपरेने नटलेली असून ग्रामीण व्यवस्था समर्थ करण्याचे काम संत तुकडोजी महाराज यांच्या ग्रामगीतेने केले असे सांगून त्यांनी ग्रामगीतेमधील खुप संदर्भ दिले व त्यांची शिकवण सर्वांनी आपल्या जीवनात अंकारण्याचा सल्ला दिला. याप्रसंगी रासेयोचे गट समन्वयक डॉ. डी. एफ. पार्थीकर यांनी देखील उपस्थित विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थान महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले यांनी भूषविले.

कार्यक्रमाधिकारी
प्रा. नितीन माळेगावकर

प्राचार्य
डॉ. एस. आर. टकले

